

Kem

231 (1-34)

DISSERTATIO IN AVGVRALIS MEDICA
DE
DIFFERENTIA GRADVALI
MORBORVM MALIGNORVM

QVAM
CONSENSV GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
PRAESIDE

D. ANDREA NVNN,

SACR. PALAT. CAESAR. QM. FACULTAT. MEDICAE PROFESS.
ET ASSESSOR. PRIMAR. ORDINIS PHILOSOPHIC. NEC NON
ACADEM. ELECTOR. MOGVNT. SCIENTIAR. VTI,
ASSESS. ORDINAR. CIVITAT. ERFORDIENS.
CONSULE AC PHYSICO.

PRO GRADV DOCTORIS
LEGITIME IMPETRANDO

DIE XX. APRIL.

H. L. Q. C.
PVBLICE DEFENDET

AVTOR ET RESPONDENS
MARTINV GOTTLIEB FRONIVS

CORGNA-TRANSYLVANVS SAXO,
ERFORDIAE MDCCCLXV.

STANNO NONNIANO, ACAD. TYPOGR.

Celsus Praef. lib. I. p. IV.

Non credunt posse eum seire quomodo morbos curare
conueniat, qui, vnde hi sint, ignoret,

DE

MORBORVM MALIGNORVM DIFFERENTIA GRADVALI GENERATIM.

PROOEMIVM.

Facturusne operaे pretium sim, si diuersitatem morborum malignorum paulo accuratius euoluerim; nec satis scio, nec, si sciām, dicere ausim. Veterem & vulgatam esse rem video. Noui quoque scriptores, qui aut hac in re certius aliquid adlaturos se, aut scribendi arte rudēm vetustatem superaturos credunt. Utcumque erit, iuuabit tamen indagatione materiæ, cuius usus in medicina theoreтика aequē ac practica eximius est, pro virili parte, & me ipsum consuluisse; & si in tanta scriptorum turba

A

mea

mea fama in obscuro sit, & dignitate materiae, & nobilitate ac magnitudine eorum, meo quinomini officient, me consolor. Res est præterea tanti momenti, vt vix absoluere tantum opus mediocris ingenii mei vires posse videantur. Hoc autem mihi nunc laboris iniungo, vt primis principiis, ex serie obseruationum haustis, illorum denique commoda applicatione rationalem theoriam, sed iusto breuiorem, eam condam. Superfunt obseruationes clarorum virorum, sed pleraque ita comparatae, vt vix necessarias ferre possint suppetias. Hoc enim quod præcipue in cognitione horum morborum salubre ac frugiferum, deficit, quippe quum mixtionis & mutationis in mixtis fluidis possibilis vix villa habita est ratio. Inde tamen potissimum oritur lumen, quod imitari, est omnino necesse. Haec itaque animaduersa diligentius nos docent, acriter ad Chemiam animum intendi debere. Leges miscibilium non alia quam dicina haec scientia euolut. Sed laudes huius cognitionis angusta pagina minime capit. Vereor insuper, ne orationis huius pomoeria excedam. Cum bonis potius omnibus, votisque ac precationibus diuini Numinis incipio, vt omnia prospera det beatque omnes omnium successus! vale, Lector benebole, milhique fauere perge!

CA-

CAPVT PRIMVM.

DE

MORBIS MALIGNIS IN GENERE.

§. I.

Quotidiana fere inter phaenomena resertur, sanum sospitemque a scabioso hac lue inquinari; sive is eodem, cum illo, cubuerit leso, sive alio adhuc modo contactus arctior factus fuerit, nulla tamen causa alia, quæ manifesta dici posset, ad corpus admissa. Variola, quæ virus suum sapissime aliis communicant, pestis, denique morbi, quorum enumeratio nimis prolixa foret, huius propositionis veritatem pariter luculentemente demonstrant.

§. II.

Dari itaque morbos, qui sui communicabiles sunt, seu qui ex uno corpore in aliud transmigrando ibi similem producunt, ex præcedente §pho facile colligere licet.

§. III.

Morbus, in quo materia est, cuius translatione ad aliud subiectum in hoc quoque similis producitur morbus, vocatur malignus.

Consona, vt opinor, hæc definitio usui loquendi est, vt etiam videre licet ex *Celeberrimi D. NIETZKI & Illustris BÜCHNERI Fundament. Pathol. general. Sect. I. Cap. 17. p. 1.* Ipsa etiam maligni notio argumentum

A 2

satis

satis clare euincit, vt ad peculiarem probationem refugere non sit opus. Id quidem primo quoque intuita B. L. propositio nostra indicat, definitionem jam jam formatam esse nominalem. Neque enim est nobis consilium, realem condere, reseruaturi hanc loco magis idoneo. Solemne autem esse nos non fugit, malignorum nomine morborum a plerisque designari morbos, vbi in summo aegri vitae versantur discrimine. Sed latius mihi hoc titulo extendere notio nem malignitatis autores videntur, cuius tamen fixam esse volumus significationem, licet non profus omni destituti ratione id sibi persuasum eant.

S. IV.

Iam his, quæ in §. anteced. dicta fuere, hisque similibus rite examinatis, omnium primum constabit, morbum malignum esse morbum fluidorum. Morbus enim malignus est morbus, cui vis contagii competit, seu qui morbum sui similem in alio producere valet. Productio autem est actio. Agere ergo morbum in corpus debere producturum similem sui, nullum est dubium. Nulla corporis in corpus actio fieri potest nisi motu (per principia Phyl.). Per motum igitur etiam morbus malignus aliud producere debet. Ergo corpus agens necessario non in motu tantum constitutum sit oportet, sed etiam ex uno corpore ad aliud moueri, illudque contingere debet; quum actio in distans non detur (per princip. Metaphys.). Solida ex uno corpore ad aliud sponte moueri non possunt. Hinc sequitur, hunc motum tantum fluidis attribui posse. Fluida

da itaque solum, quatenus ex uno corpore mouentur ad alterum, similem producere valebunt morbum. Hoc modo argumenti veritas elucescit.

§. V.

Si fluida corporis humani viui eaque sola vi pol-
lent morbum sui similem producendi; si verum est,
morbum esse statum corporis non naturalem, id quo-
que verum erit, fluida morbum malignum producere
posse, quatenus sunt praeter naturam mutata. Causa
enim & effectus sibi semper esse debent proportiona-
les (per princ. Metaphys.).

§. VI.

Fluida corporis humani viui praeter naturam ita
mutata, ut apta sint sui simile determinare in alio cor-
pore, materiae malignae vel miasmatis nomine insigniri
solent.

§. VII.

Morbus malignus a mixtione fluidorum corporis
humani viui praeter naturam mutata pendet. Morbi
enim, qui producuntur a fluidis virtio affectis, vel qua-
litatem, vel quantitatem, vel motum eorumdem respi-
ciunt. Fluida autem quatenus quantitate vel motu pec-
cant, morbum malignum procreare nequeunt, licet alia
producant morborum genera (per princ. Path.). Morbus
igitur malignus relationem tantum ad qualitatem flui-
dorum vitiosam habet, quae quum ad mixtionem flui-
dorum pertineat (cuius notionem constituit) morbum
malignum ad morbos qualitatis mutatae vel mixtionis
depravatae pertinere inde apparebit.

A 3

§. VIII.

§. VIII.

Quum morbi maligni differentia specifica sit propagatio ad alid corpus, cuius omnino capax est, per fluida tantum corporis humani possibilis quatenus morbosa, nam secus non esset morbus, hinc inde patet, in alio quoque corpore, cui labes infertur, similem oriri debere mixtionis depravationem, si similis oritur morbus. (A similitudine enim causae ad similes effectus valet ratiocinatio per princip. Log.)

§. IX.

Non est fortasse operae pretium, illis diutius incumbere, quae instar principiorum probandi haberi possunt, his maximo futura usui, qui propagationis varios modos materiae malignae demonstrare volunt. Pathologia haec omnia nos docet, ut enumerare ea non sit necesse. Igitur potissima asserti nostri momenta prosequamur ulterius.

§. X.

Morbus malignus est morbus fluidorum, quae per notionem fluidorum secretorum magis sunt determinata. Fluida corporis humani in uniuersum vel sunt secreta, vel non. Fluidum illud, quod non est secretum, sanguis est (per princip. Physiol.). Sed omnis emuncta naris, qui non plane tyrocinia medica studet, scit, sanguinem qua talem per vas a inhalantia ad massam humorum haud posse deuehi. Hinc sanguis etiam in corpore humano viuo, licet morbosus sit, eundem morbum in alio corpore producere haud poterit; nam delatio ad massam fluidorum est impossibilis, quae tamen necessaria

ria est ad productionem morbi. Sed ea est fluidorum secretorum indoles, ut de illis resorptio per vasa bibula adeoque & delatio ad massam sanguineam praedicari possit. Ergo quoque patet, morbum malignum esse morbum fluidorum secretorum.

§. XI.

Nunc facile erit probare, morbum malignum omnium maxime in depravata mixtione fluidi lymphatico-serosi consistere. Excretio enim materiae malignae & delatio excreti ad aliud corpus sunt illae conditiones, sine quibus nulla fieri potest propagatio morbi maligni. Corpus autem alterum in superficie eiusdem solummodo contingi potest (per princip. Phys.). Ergo excretione quadam peripherica opus erit, seu quae sit in externis corporis partibus. Sed in his locis praeter fluidum lymphatico-serosum nullum aliud ordinarie excernitur, hinc igitur clarum est, morbum malignum praecipue fluido lymphatico-seroso inexsistere.

§. XII.

Praemissis itaque, quae praemitti ratio instituti flagitabat, nunc definitioni reali studendum mihi erit, ut omni parte officio meo rite fungar. Ante tamen quam illam in medium producam, propositionem interserere partium mearum esse duco, quae viam velut definitioni nostrae, presso pede sequuturae, sumere videtur.

§. XIII.

Fieri potest, ut in omnibus partibus corporis humani viui, sive solidae fuerint, sive fluidae, putrefactio oriatur, & tum generari debent sales vrinosi seu alcali vol.

Che-

Chemia & Pathologia assertum hocce quam maxime fulcunt, ut non esse putemus necesse, peculiari incedere probatione.

Obiici autem a quibusdam poterit, in corpore humano viuo perfectam putrefactionem oriri non posse, sed illam potius post mortem, sufflaminato nimirum sanguinis atque humorum motu, prouenire. Sed nullo negotio hoc dubium remoueri potest per dogmata Physiologie & Chemiae. Experientia enim edociscimus, saliuam reliquosque humores lymphatico-serosos illi similes, additos corporibus fermentationi aptis, inter quae sere omnia cibaria & potulenta nostra referas, iam extra corpus excitare fermentationem, vel si maius, motum intestinum, quo noua mixti species excluditur; hinc autem cogitare quicquid facile potest, motum intestinum intra corpus continuo calore, actione solidorum continua, nec non commixtione fluidorum diuersa indolis fieri maiorem. Quid autem haec profers? Nonne chylus pariter ac sanguis fluida sicut diuersa qualitatibus tam extrinsecis quam intrinsecis ab iisdem materiis, quæ adsumsimus nutritioni corporis consulturi. Haec certe manifesta de motu intestino sunt testimonia. Si ergo verum est, quod continuus adsit in fluidis nostris motus intestinus; si verum est denique, putrefactionem esse motum intestinum maioris gradus (vel species lusus motus): certissima tunc erit sententia, putrefactionem in corpore humano viuo esse possibilem. Id autem adhuc monere oportet, mitiorem putrefactionis gradum quoque esse putrefactionem. Sed palmarium

rium testimonium praesertim \ominus alc. vol. in massis corporis humani corruptis praebet. Hoc enim oritur vel putrefactione vel per siccum obtinetur destillationem. Sed hic modus ad corpus humanum adplicari nequit. Ergo ut per putrefactionem ortum sit, oportet.

§. XIV.

Putrefactio fluidorum, praecipue autem fluidi lymphatico-serosi; diuersi gradus, fissit morbum malignum. Praeui enim contactu absoluti propagatio morbi maligni debet, adeoque necesse est, ut miasma fluidum excretum alio corpori communicetur. Nihil autem in superficie corporis praeter fluidum lymphatico-serosum excernitur. Quam ob rem exinde definitionis nostrae realitas probari potest. De possibilitate putrefactionis fluidi lymphatico-serosi §. XIII. quedam continet, sed id magis adhuc conspicuum fiet in seqq.

§. XV.

Si itaque per putrefactionem nullum aliud sal nisi vinosum vel alcali volatile oriri potest (per princip. Chemicæ), tum facile erit intelligere, in morbis malignis cuiuscunque etiam fuerint generis, miasma quaerendum esse in \ominus alcalino volatili. Nonne enim essentia morbi maligni est putrefactio fluidorum eorumque potissimum lymphatico-serosorum. Sed per putrefactionem sal alcalicus volatilis euoluitur. En ergo demonstrationem aserti omnibus numeris absolutam!

§. XVI.

Miasma quatenus in alio eundem producit morbum, vt alcali etiam eiusdem speciei producat necesse est (per §. anteced.)

B

§. XVII.

§. XVII.

In quocunque igitur morbo putrefactio massae lymphatico-serosae, adeoque & sal alcali volatile locum obtinet, eundem inter malignos referre qui dubitet scio neminem.

§. XVIII.

Amplissimus se hic oculis offert campus. Ortum enim salis alcalici volatilis eiusque possibilitem, quinimum actualitatem in casu, qui malignum spectat, longo verborum syrmate delineare possem, hinc simul de motu intestino atque fermentatione multa proferre, nisi arctis concludere hoc opus cancellis sententia staret. Ea potius, quae proxime, ut aiunt, propositioni nostrae inserviunt, paullo diligentius tractatum eam. Spero insuper fore, ut omnis rei medicae peritus consecularia propositionum formare, &, si Chemiae non rudis sit, vno velut intuitu veritatem iam iam dictorum perspicere possit.

§. XIX.

Hactenus de morbis malignis ea tantum euoluta fuerunt, quae ex generico conceptu eorum flouunt; quippe oportebat ea praemitti, quae ex ipsa notione maligni qualis deduci poterant, priusquam illorum institueretur examen praedicatorum, quae differentiam horum morborum a se inticem spectant. Ut itaque omnia perspicua sint, nostrum erit, de differenti specie morborum malignorum quaedam addere tamquam fonte symptomatum & graduum diuersorum, & de subiectis hisce morbis detentis.

§. XX.

Sunt inter morbos malignos, in quibus fluida sunt fere

fere spissa magis & inuisata, vt in lue venerea, scorbuto, cet. Sed reperiuntur in hac classe morbi eius indolis, vt maxima fluidis insit rarefactio. Huius loci sunt pestis & diuersae species febrium malignarum.

§. XXI.

Morbi maligni, qui inspissationem fluidorum sibi iunctam habent, vocantur morbi maligni chronicci; morbi autem maligni, quorum miasma fluidis rarefactis inhaeret, acutorum sortiuntur nomen. Sed diuersos gradus huius visciditatis humorum, vel tenuitatis, possibiles esse, nullus dubitabit, cuius animum subit cogitatio, diuersum esse vitae genus, determinationes diuersas, quae individualem subiecti statum concernunt, varia denique celi clima. Omnia haec diuersimode modificare mixtionem humorum eiusque consistentiam possunt. Nonne quæsio temperies, quæ cholERICA vocatur, fluida magis spissa habet. Sed spissior tamen humorum massa reperiri solet in melancholicis. Sed plura de hac materia in medium proferre, esset tempus terere, etenim vulgatum regulis physiologicis hoc argumentum est.

§. XXII.

Motus progressiuus, qui in fluidis corporis humani obtinet, a consistentia horum fluidorum pariter ac a vi cordis & arteriarum vna cum elasticitate vel aptitudine vasorum vario modo modificatur (per princip. Physiol.) si itaque unum ex his vel duo simul vel omnia mutantur requisita, vt etiam motus progressiuus mutetur necesse est.

§. XXIII.

Verum itaque est, mutari motum progressiuum mu-

B 2

tata

tata consistentia fluidorum. In fluidis viscidis atque tenacibus maior adest numerus punctorum contactus, maior itaque cohaesio, quam in statu naturali adesse deberet. Nam ad sanitatem requiritur cohaesio fluidorum certi cuiusdam gradus. Sed maior cohaesio impedit, quo minus conuenienti impetu fluida in parietes vasorum agere possint. Hinc dilatatio vasorum minor, quam minor quoque contractio sequitur, hinc motus quoque magis languidus. Deficit denique fluido spissō aptitudo permeandi canales. Augetur resistentia vasorum continuo, eademque aucta, imminuitur fluidorum motus. Altera autem languidi motus progressiui causa, quae in tenuitate fluidorum sita est, facile elucescit. Haec enim ob cohaesione minorem vasis non decenter resistunt, sed inde vasorum resistentia iusto maior fit, sed ad motum requiritur, ut vis maior sit resistentia, per regulas motus; ergo motus progressiuis lentiior, quam opus est ad sanitatem, euadit, dum fluida sunt nimis tenuia.

Ingens mihi contra propositionem, quae in hoc \$pho ultimo est, moueri posset dubium, nisi illam accuratius determinarem. Verum enim vero id certum est, fluida tenuia esse causam possibilem motus progressiui tardioris. Sed tunc saltem id de tenuitate humorum praedicari licet, quum nulla adhuc acrimonia mixtio nem deprauatum iuerit. Quodsi enim iam hac labe affecta sint fluida, irritatio solidorum ab acri erit necessaria, cuiuscunque etiam speciei sit. Vasa excitata validiorem contractionem & celeriorem exserunt. Hinc motus progressiui insigne augmentum. Vnde enim in

in febribus malignis tanta pulsuum frequentia? Acri-
monia humorum est, vt scite in Pathol. demonstratur.

§. XXIV.

Morbos malignos chronicos inter atque acutos dif-
ferentiam specificam vel inspissatio fluidorum vel eorum
dem rarefactio iuxta §. XX. constituit. Spissitudo sanguini-
sis siue fluidi cuiuscunque inde secreti motum progressi-
uum retardat. Quare etiam circulatio sanguinis in quo-
cunque morbo maligno chronico tarda est. Contrari-
um autem inuenies in morbis malignis acutis. In his
adest tenuitas humorum rarefactoria, coniuncta cum mi-
asmatte. Ista autem fluidorum conditio, stimulum adden-
do vasis, progressuum sanguinis humorumque in genere
motum auget. Manifeste exinde patet, motum sanguinis
in morbis malignis acutis esse celeriorem.

§. XXV.

In morbis malignis acutis auctus est motus circula-
torius sanguinis (per §. anteced.), cuius causa non alia
erit ac vasorum intensa actio, ex irritamento materiae ma-
lignae orta, vna cum rarefactione fluidi. Nihilo tamen
minus insignis adest vasorum debilitas in hisce morbis.
Supra enim in §. XXII. euictum est, in morbis acutis mali-
gnis vasa irritari, vnde frequentior arteriarum systole &
subsequens diastole, hinc simul pulsus arteriarum frequen-
tior. Quia autem ob auctam vasorum actionem tensio
fibrarum maior sit, necesse erit, vt tandem hae debiliten-
tur (per princip. Pathol.); sed vasa ex fibris componi ex
Physiol. clarum est. Quidquid itaque de fibris in genere
valet, valebit etiam de fibris, quae vasa constituunt. Ma-
nife-

nifesta itaque erit propositionis veritas. Non vnica autem causa debilitatis vasorum est. En quoque alteram! In morbis malignis adest miasma, quod fermentationis putrefactoriae ope excluditur, hinc alcali volatile est; hoc autem fibrarum cohaesionem, motu putrefactorio videlicet, valdopere imminuit, hinc ex hoc fundamento etiam fibrarum oritur debilitatio.

§. XXVI.

Propositiones Pathol. docent, stases fluidorum a tripli causa oriri posse. Siue enim fluidorum ea sit constitutio, vt difficuler per canales suos moueantur, siue vasa ipsa sint debilia, siue tandem vis cordis atque arteriarum sit labefactata, tunc semper statum ortus possibilis erit.

§. XXVII.

Fieri potest, vt in morbis malignis chronicis aequae ac acutis stases adeoque & obstructiones vasorum suboriantur. Morbo maligno chronicō competit inspissatio fluidorum (per §. xx.). Sed fluida spissa aegre tantum per vasa sua moueri possunt, hinc transitus magis magisque retardatus est, vnde stases in vasis minimis & obstructions proueniunt. Stasis enim in quiete fluidi per vasa vehendi consistit (per regul. pathol.). Sed in morbo maligno fluida summa vi inertiae pollent humores. Coaceruatione igitur fluidi inertis viscidī in vasis facta fit stasis, cuius pedissequa est vasorum obstructio. In morbis malignis acutis vasa vehementer debilitari, partim ob actionem salium in se inuicem, vnde insignis rarefactio, partim ob alcali volatile, vidimus §. xxv. Sed ad transitum fluidi per vasa sua vasa apta requiruntur ad transmittendum. Non
ne

ne ergo horum vitium, nonne inquam resistentia illorum minor, quam aduersus fluida exserunt, decubitum humorum ex iis potissimum locis caussat, ubi maxima adest distensio? Hic stases multiplices fieri necesse est omnino, remanente parte spissiore in locis respectiue debilioribus. Continua etiam praecipitatio particularum terrestrium, quae putrefactionem concomitatur, symbolam suam ad obstructions stasesque producendas confert. Non obstat itaque insignis etiam fluidorum rarefactio, quo minus stases orientur & obstructions.

Q. e. p.

Oblervationes communes id maxime confirmant. Tot enim inflammations in acutis malignis ex obstructione vasorum ortum ducunt, ut superfluum sit, haec magis probare. Fit denique metastasis peccantis materiae in febribus acutis malignis ad loca maxime glandulosa, stasesque multiplices in his morbis. Haec assertum nostrum extra omnem dubitationis ponunt aleam.

§. XXVIII.

Febrem definiri per spasim periphericum cum pulsu celeri atque frequenti ex Pathologia notum est. Licebit iraque morbum quemcumque his stipatum symptomatis febrem vocare.

Noli mirari L. B. nos definitione hac vti voluisse. Confer queso *Viri Celeberrimi Doctoris NIETZKI Pathol.* Ex hac scaturigine illam hausi. Est omnino & positivae & negatiue reciprocabilis, neque suo definito angustior: Ergo & logice vera erit. Sed caue, ne nefas esse putas, leuiorem horripilationem motusque leui-

uiores nomine febris insigniri. Reuera enim sunt febres, si simul tantum pulsū celeri atque frequenti comitati fuerint. Varia fluidorum consistentia gradus etiam varios horripilationis determinat. Sed infra de hac materia quaedam dicentur. Dandum denique etiam aliquid esse putō diversis determinationibus aegrorum in individuali illorum statu positis.

§. XXIX.

Omnes morbi maligni acuti febre sīpati esse debent; morbi vero maligni chronicī minus. Vbi omnes notae, quae ad certānā quandam rem constituendam requiruntur, praeſto sunt, ibi etiam rem illam, cuius sunt notae, ut īuenies, necesse est per principia Ontol. Demonſtrandum igitur mihi erit, in morbis malignis acutis praeſentem esse ſpasmus periphericum cum pulsū celeri ac frequenti, siue adesse in his morbis cuncta ad febrem requiſita. Euicta in §. xxvii. est possibilitas obſtructionum in malignis acutis. Vbi obſtructio in vase, ibi etiam diſtensio vasis necessaria. Posita autem diſtensione, ponī quoque debet ſpasmus periphericus (per princ. Pathol.); posito enim yno connexorum, ut etiam alterum ponatur, oportet (per princ. Logic.). Spasmus periphericus pulſum celerem atque frequentem determinare valet. Praetera ex demonſtratis in §. xxiii. patet circulum ſanguinis in morbo maligno acuto eſſe auctum, qui nunquam non pulſum celerem frequenteinque comitem habet. Nonne igitur febris typica eiusmodi oriri poterit, licet ſpasmus periphericus sit exigui gradus? Nonne requiſitum febris iam inexistit corpori? Sed in morbo maligno chronicō non

non omne id aderit, quod ad febrem constituendam necesse est. Aegre quidem fluida viscida vasa permeant, hinc oriuntur obstrunctiones. Neque de spasmo peripherico dubitandum est, quum adsint, quae illum producere possint, inertia e. g. fluidi, quae difficultem tantum transitum illi permittit. Circulus sanguinis sit inde tardior, inde & pulsus tardus, cuius tamen celeritas atque frequens cum spasmo peripherico febrem constituit. Hinc quidem commotiones febriles adesse in morbis malignis patet, minime autem veram febrem.

§. XXX.

Miasma morborum malignorum alcalicae volatilis indolis est (per §. xv.). Non opinor itaque improbari posse, si illa praedicata, quae in genere competit sali alcalino volatile, miasmatibus quoque attribuantur. Quidquid enim de genere valet, valet etiam de quacunque specie, quae sub illo genere comprehenditur (iuxta princip. logic.)

§. XXXI.

In morbis malignis solida debilitari & per modum putrefactionis sive sepseos successiue destrui possunt. Primum huius propositionis membrum superius demonstratum est. Sed alterum probatione eget. Adesse alcali volatile in morbis malignis certum est. Ex Physiologia quoque constat, appositione nouarum particularum corpus nutritri & hoc modo ruinae praeueniri, quae in solidis ob frictionem perpetuam necessaria esset. Fluidum illud nutritium est fluidum lymphatico-serosum, sed quum huic maxime alcali volatile adhaereat (per §. XIII.): faci-

C

le

le tum fieri potest, vt fluido hocce iam corrupto solida pariter putrefactionis labe infecta sensim sensimque destruantur pro diuersitate gradus, qui in motu intestino putrefactorio obtinet. Hoc modo itaque cohaesio pri-
mum imminuitur, donec solida parte in putrilaginem con-
uersa penitus extincta sit.

Etsi vix puto esse, qui mihi obiiciant, propositionem nostram non esse vniuersaliter veram, cum dentur morbi maligni quam plurimi, iisque acuti, in quibus destruc-
tio solidorum nec vila animaduertatur; tamen utile es-
se putauit, monere L. B. me non omnino confirmare
velle putrefactionem solidorum in omnibus adesse mor-
bis malignis tanti gradus, vt haec sensibus sese mani-
festet. Dantur varii putrefactionis gradus, & non est absonum assumere, cohaesionem in solidis, quatenus a
miasmate, quod fluidis ineft, pendet, iam esse putrefac-
tionis gradum, quamvis non negem, illum esse mitissi-
mum. Diuersitas, quae a gradu tantum dependet, in
ipsa rei notione nihil mutare potest (praecep. Logic.).
Præterea ad conditionem quoque locorum affecto-
rum aliasque circumstantias attendere est necesse, ve-
rum si formare velimus iudicium. Multis hanc sen-
tentiam illustrare possem exemplis; sed haec iam suf-
ficiunt.

§. XXXII.

Causa diuersorum effectuum miasmatis in partibus solidis ab eorum qualitate pender, in fluidis autem diuer-
sa consistentia & qualitas diuersa fluidorum secretorum in
censum venit. Concipias tibi fluidum tenue sive visci-
dum.

dum. Hoc certe aptum erit oboluendae materiae malignae. Imminuit ergo eius vis & ad agendum fere iners redditur. Sed fluidum viscidum obstructiones cauſare solet & stagnationes. Hoc modo miasma ligatum fluido spisso stagnante inhaerens, vim suam motu intestino fluidi huius absoluſit. Ipsum autem fluidum stagnans vaſorum parietes ab arroſione eius tuerit. Magis tragcam miasma agit ſcenam inhaerens fluidis rarefactis. Nihil vniuersali eius distributioni in corpus obilitat, irritando vaſa haec ipsa debilitat, in vaſis congeſtum illa arrodit. Sed in vaſis, quae fluidum vehunt, particulis oleofis & terreſtribus abundans, inſignem vis ſuae patitur iacturam miasma, obvoluitur enim ſua acies his particulis, & lento tantum pede eundo, liberatis demum temporis longiore ſpatio ſalibus, putrefactionem determinat. Summa eius agendi facultas est in fluidis, in quorum mixtione particulae ſalinae prae aliis eminent. Quantam corruptiōnem arroſione facere, quam ſubitaneum ſaepe vitac periculum moliri potest! Ex his omnibus veritas propositio- nis noſtræ patet, diuersos nimirum effectus miasmatis a diuersa fluidorum conſistentia atque qualitate oriri.

Probare argumentum etiam exemplis nullo negotio possum, ſi ſoluminodo diuersitatem putrefactionis in relatione ad gradus, tanquam effectus miasmatis in medium proferrem. Lente tantum in lue venerea, ſed impigre eius actio procedit in ſcabi & maiori quoque cum impetu. Nonne autem fluidum lymphatico-fe- roſum magis viscidum eſt in lue venerea, quam in ſca-

C 2

bie?

bie? Cum obseruationes medicae mihi maxime fauēant, his merito supersedeo.

S. XXXIII.

Inflammationem per vibrationem arteriarum per quam vehementer cum illarum distensione definiri ex Patholognotum est. Hinc omne id, quod obstructionem in his vasis caussare potest, & distensioni vasorum adeoque & inflammationi ansam praebebit. Possibile autem in morbis malignis sunt obstructions. Ergo de possibilitate inflammationis quoque nemo dubitabit.

S. XXXIV.

Miasma vi pollet in vasis, quae fluidum seroso-lymphanticum in se continent, obstructionem aequē ac putrefactionem determinandi. Materia maligna praecipue fluido lymphatico-seroso inhaeret, quae quum instar fermenti fēse habeat apti ad putrilaginem excitandam, ut in vasis lymphaticis quoque oriatur putrefactio, sequitur. In morbis malignis solida debilitari, ex antecedentibus patebit. Fluida igitur stagnationem concipere debent, hinc obstructions origo necessaria.

S. XXXV.

Glandulas omnis generis organis adnumerari, secretioni fluidi lymphatico-serosi dicatis, Physiologia docet. Tenerima in his locis vasa, tunica musculosa plerumque destituta languidi motus testes sunt. His itaque partibus malignitatis vestigia in morbis huius tituli maxime imprimi debent. Orientur stases putridae. Sed viscerum ea est conditio, ut corpus penitus ex vasis contextum representent. In his igitur inflammations & stases multiplices oriri posse nemo ibit inficias.

Pro-

Pronitas febrium malignarum ad inflammationes procreandas, denique vlcera illa qualificata in chronicis malignis, exanthemata, quae sub varia forma in cute prodeunt, in febribus acutis malignis theoriae nostrae veritatem egregie illustrant.

§. XXXVI.

Sanguinis ad vasa encephali congesatio in omnibus febribus obseruatur. Testimonii loco sunt obseruationes Medicorum & principia Pathologiae. In febribus autem malignis adeo simul insignis humorum rarefactio, distensio vasorum & debilitas, quam in aliis maior, sed haec imprimis in vasis encephali obtinent, etiam decubitus humorum illa versus, velut ad loca respective debiliora, maior. Superat itaque gradus congestionis in febribus acutis malignis omnes, qui in aliis flunt febribus. Hinc vehementissima deliria, in quibusdam febribus malignis, summa praecordiorum anxietas, soporosi affectus.

§. XXXVII.

In morbis malignis acutis exanthemata varii generis in cute, in chronicis autem magis vlcera qualificata oriri possunt. Fluida in morbis acutis malignis valde rarefacta sunt, (per §.), in his itaque miasma aequaliter per corpus distribui poterit per massam sanguineam, adeoque facilius etiam a vasis, glandulis quoque cutaneis resorberi, partim etiam arrosione vasorum facta intra cellulosam recondi, hoc denique modo exanthemata in corporis perimetro varia producere. In malignis autem, qui chronici sunt, fluida sunt spissa & inviscata, quae rationem in se continent, cur potius arroendo in quibusdam tantum locis

cis agere materia maligna & vlcera determinare pos-
sit.

§. XXXVIII.

Officio meo ex parte me iam functum esse puto,
quum morborum malignorum, tam chronicorum quam
acutorum indolem repraesentare studuerim. Fateor qui-
dem, multa esse, quae adhuc de tam ampla materia dici
possent. Sed omnia haec faciliter opera ex Pathologia iis-
que obseruationibus, quas rationales esse constat, erui
possunt. Propositi mei ratio vetat, symptomatum varias
mutationes & relationes ad se inuicem longa oratione
enarrare. Erit potius vtile magis, contemplari specialio-
ra. Itaque iam ad diuersorum graduum in morbis mali-
gnis examen passus dirigo, consilium meum exsequutu-
rus,

CAPVT SECUNDVM.

DE GRADIBVS MALIGNITATIS IN MORBIS
MALIGNIS.

§. XXXIX.

In classe morborum malignorum etiam scabies & lues
venerea reperiuntur. Scabies sese per pustulas cuta-
neas, molestum pruritum excitantes, manifestare solet.
Licit autem haec irritatio continua incommoda sit aegris,
tamen tolerabilis est, si luis venereae vel leprae effectus ti-
bi repraesentes. Pessima quippe vlcera, ossa quoque, de-
patis cum insigni dolore musculosis glandulofisque locis,
exedentia, macerant cruciatu aegrum, fractum paene tot
tantisque malis. Misera mortalium conditio! Febris
scarlatina raro vitae iacturam aegris facit; sed quam sae-
pe

pe huius ruinae variolarum & purpurae albae morbus inhiant! Febris pestilentialis aliquando velut in momento temporis occidit aegros. Gonorrhœa maligna aut fluor albus malignus saeuit in partibus genitalibus, quia lues venerea perfecta in vniuerso corpore crudelitatem exercet suam.

§. XL.

Si itaque verum sit, in morbis sub eodem genere comprehensis dari diuersas eorum extensiones, ut etiam diuersi gradus iis competant necesse est. Id autem de morbis malignis praedicari posse ex §. anteced. patet. Hinc ergo extra omne dubium erit propositionis veritas, diuersas nimurum possibles esse in morbis malignis gradationes.

Ab effectu ad causam omnino valet conclusio (per princip. log.). Hic concludendi modus quam maxime in semioticis obtinet. Sed multum etiam trahiendum erit in hac re determinationibus aegrorum individibus.

§. XLI.

Gradus malignitatis aestimatro necesse erit attendere ad vehementiam symptomatum & tempus, quo extensio eorumdem absolvitur. Morborum enim malignorum vis in fluidorum praecipue fluidi lymphatico-serosi depravatione sive putrefactione consistit, vnde generatur miasma. Quo maiores autem in corpore putrefactionis effectus conspicui fiunt, quo minus est temporis spatium, quo incrementum morbo superuenit: eo maior quoque erit morbus. Oppositorum oppositae sunt rationes. Quo maior itaque

que temporis intercapedo est in morbo maligno, in qua putrefactionis effectus eiusque potissimum distributio per corpus perficitur: eo minor quoque in eodem obtinet malignitatis gradus.

Principium hocce firmo veritatis stat tali. Ponamus enim adesse in diuersis subiectis morbos malignos, sed uno eodemque tempore ortos, alterum ex his praeter fluida iam penitus corrupta solidorum etiam conqueri destructionem, in quibusdam locis erosionem, in aliis autem sphacelationem subortam, haecque omnia in certo quodam tempore per viuierum fere corpus propagata fuisse: alterum denique deplorare tantum status fluidorum mutationem, corruptionem eorumdem, exanthematum & congestionum maiorum molestias; nonne quaeso ex diuersis hisce effectibus ad gradum eminentiorem vel minorem malignitatis concludas? Nonne qualitas miasmatis cum eius quantitate maiore magis per totum corpus distributa, vel minore, horum phaenomenorum causa erit?

§. XLII.

Differentes autem malignitatis gradus pendere possunt etiam a diuersa miasmatis quantitate. Posita etenim diuersa eius quantitate, diuersa quoque actio in fluida & solida etiam poni debet. Minor igitur quantitas sub certo temporis intervallo minorem putrefactionis effectum, sed sub eodem tempore, maiorem edere actionem maior miasmatis quantitas oportet.

§. XLIII.

Sed diuersa etiam qualitas materiae malignae causa quoque diuersorum effectuum esse poterit. Experi-
ta

ta a doctissimis nostri aeui viris cum variis materiis putridis variorum morborum malignorum instituta, & antiquorum etiam obseruationes docuere, variare mirum quantum mixtionem fluidorum huiusmodi putridorum in aliis atque aliis morbis malignis. In quibusdam terra calcarea, in aliis phlogiston, in aliis autem acidum volatile eminet. Sed haec omnino peculiarem quoque agendi aptitudinem massis hisce conciliant. Nonne enim miasma, in quo praedominium habet phlogiston, omnium maximam ad agendum aptitudinem habebit, quia subtilissimum est. Illud denique miasma, in cuius mixtione plurimum acidi volatilis continetur, arrodendo potissimum partes solidas virtutem suam exercebit. Hoc tandem miasma, quod terram calcaream maiori fouet copia, inter omnia maximam habebit inertiae vim. Cae autem B. L. putas me in §. anteced. vniuersaliter aut absolute aliquid confirmasse, quod omnino vel nostris etiam repugnaret principiis. Fateor enim eandem quantitatem miasmatis diuersos in aliis aliisque subiectis edere posse effectus. Poterit enim vero adesse impedimentum, quod in ipsa corporis dispositione latet. Hoc autem actionem materiae malignae vario modo modificandi facultate esse praeditum nullus dubito. Eximia hic est laus *Viri Cellerimi Doctoris NIETZKI* Praeceptoris ad vrnam colendi. Diligens hic strenuusque obseruator in praelectionibus suis diuersa experimenta in fauorem atque emolumentum Auditorum suorum saepe instituit diuersis cum massis putridis corporis humani viui. Sed quum enumeratio ho-

D

rum

rum nimis longa foret, Pathologiam summi viri iam in lucem prodituram testem compello.

§. XLIV.

Sed dandum etiam aliquid puto fluidis, vbi praecipue vim suam massa putrida exerceat. Diversimode haec vis miasmatis atque effectus pro varia sua constitutione modificant. Sic in fluido tenaci ob maiorem huius cohaesionem adeoque & maiorem resistentiam fere ad agendum redditur iners. Sit autem fluidum tenuer, nonne tum in hoc ob minorem quam exserit resistentiam vehementius agere potest; in fluido denique partibus salinis abundante maius certe incrementum vi massae malignae accedit. In fluido, quod rapido flumine per vasā mouetur, neque tam magnos nec tam diu durantes edere poterit effectus. Celeri enim cursu miasma ex loco in locum motum facilius penitus eliminari poterit. Patet igitur ex his etiam a diversa qualitate miasmatis diuersos malignitatis gradus originem suam trahere posse.

§. XLV.

Morbi in genere vel vniuersales sunt vel particulares. Illi vniuersum corpus, hi tantum partes quasdam corporis occupant. Id, quod de omnibus morbis generaliter praedicatur, conuenit etiam morbis malignis. Hinc morbos malignos pariter in vniuersales & particulares dividere licet.

§. XLVI.

In morbo maligno vniuersali maior malignitatis obtinet gradus, quam in morbo maligno particulari. Quo plures enim functiones corporis humani laesae sunt; eo ma-

maior aderit morbus, praecipiente Pathologia. Sed si vniuersum corpus succubuerit morbo maligno, maior quoque functionum dissensus ratione suae conseruationis adsit oportet, hinc & maior malignitatis gradus. Sed ex alio etiam fundamento veritas asserti nostri probari potest. A quantitate maiore miasmati ad maiorem malignitatis gradum concludere licet (per §. XLII.). Putrefactio autem per totum corpus diffusa malignae materiae maiorem copiam supponit, ergo & gradum malignitatis iusto maiorem. Effectus enim caussae suae semper debet esse proportionalis (per princ. ontolog.)

§. XLVI.

Fx his, quae iam iam in medium sunt prolata, mea quidem sententia eluceat, caussam maioris vel minoris extensionis in morbis malignis ad duo imprimis redire momenta I. Fluidum enim continuo motu per vasa transiens materiam illam malignam per omnes corporis partes diffundere potest; hac tamen lege, vt id eo citius facilis queueriat, quo maior in fluido adest rarefactio. II. Spissum autem fluidum inclusum certis vasorum plexibus miasmate infectum illud retinet. Ineptum hoc fluidum motui non, vel difficulter tantum, obediens, miasma aliis communicare partibus haud poterit. Haeret itaque hic eo vsque, donec tandem eliminetur, si conditio loci faueat excretioni, vel obuolutum viscedine, aut penitus immutatum, temporis lapsu iners, suam seruabit sedem. Vera itaque est propositio, extensionis morborum malignorum diuersitatem in diuersa fluidorum consistentia esse quaerendam.

D 2

§. XLVIII

§. XLVIII.

Stuabit nunc penso addere assem. Namque hactenus generalia principia excussa sunt, quae in diudicacione morborum malignorum eximum praestant usum. Nunc officii nostri erit, applicatione theoriae ad casus singulares illam magis magisque in gratiam eorum illustrare, quibus haec non satis apta ad cognoscendos malignitatis gradus in morbis malignis videntur. Qui plura de hac materia flagitat, hunc non penitebit clarissimorum virorum libros adire. Nobis sufficit ea enumerasse, quae in omne illustranda theoriae nostrae sufficient. Progredior ad executionem illorum, quae iam iam pollicetus sum.

§. XLIX.

In §§. antecedentibus stabilitum est principium, cuius ductu malignitatis gradus diuersos nobis repraesentare possumus. Magnitudo nimirum graduum iuxta eandem propositionem erat in vniuersa ratione ad tempus, in quo distributio putrefactionis absoluitur, habita simul extensionis symptomatum ratione. Sed ex superioribus aequo patet, maius temporis spatium requiri ad distributionem miasmatis per vniuersum corpus in morbis malignis chronicis, quam in acutis. Quia denique morbi acuti semper celerius decurrent; maiori tamen vitae periculo stipati; morbus autem, qui brevior, eo maior est eo, qui diu durare solet (per princ. Pathol.), etiam exinde patet, morbos acutos malignos chronicos malignitate longe superare.

Notio morbi acuti maligni non aliis morbis, quam fe-

febris acutis malignis competit. In his summa humorum rarefactio a causa sibi respondentे producta sumnum vitae facit periculum, unde saepissime aegri his febris tosti breui diem obeunt supremum. Pestis febrisque petechialis id apprime demonstrant. Magnum autem interest discriminem inter morbum acutum atque malignum.

§. L.

Scorbutus non tanta praeditus est malignitate, quam febris petechialis. In scorbuto enim adest quidem putrefactio in massa sanguinea, ita tamen comparata, ut lente procedat. At in febre petechiali adest summa humorum rarefactio, quae celeriter fit, adest putrefactio, vehementissimis comitata symptomatis. Sed ex extensione morbi gradum eiusdem determinare licet, hinc veritas asserti in aprico posita est.

§. LI.

Pestis est morbus malignus, qui malignitate superat purpuram rubram. In peste enim omnia, quae sensibilia tantum sunt, maiorem morbi arguunt gradum. Summa virium prostratio, angores praecordiorum omnium maximi, carbunculorum eruptio aequa ac bubonum pestilentialium, & subitanea saepe mors testimonium certissimum praebent, pestem prae purpura rubra, vbi mitiora symptomata cernis, omnino praeualere.

§. LII.

Febris catarrhalis maligna maiorem prae se fert malignitatem quam scabies. In scabie reperitur putrefactio fluidi lymphatico-serosi, sed levior & diu durans. Econ-

vario

trario autem febris catarrhalis, si symptomatum species magnitudinem, longe superat scabiem, & cito decurrit, vitae in discrimen aegrum collocans. Praeterea seabies inter morbos malignos chronicos, febris autem catarrhalis inter acutos refertur. Morbos malignos acutos maiorem quam chronicos malignitatem praese ferre, supra demonstratum es. Quapropter etiam febris catarrhalis maligna morbus malignus scabie maior erit.

§. LIII.

Vastissimum hic B. L. inuenirem campum, si peruer-
gare illum esset animus, cum tamen me palantem potius
in hoc agro reuocet instituti mei consilium. Adduxi
omnia, quae mihi ex theoria graduum malignitatis inno-
tuere. Id quidem vltro fateor, multa adhuc superesse,
quae de hac materia, cuius tantus est ambitus, dici pos-
sent. Sed haec in genere sufficere in animum mihi indu-
xi. Nunc nihil mihi magis cordi est, quam aliquantis per
inhaerere Therapiae horum morborum. Quidquid au-
tem hic profero, id argumento habere velis L. B. quod
theoria certis superstructa principiis in praxi felices imo-
ter quaterque beatos faciat Medicos!

CAPVT TERTIVM.

DE METHODO MEDENDI DIVERSA IN MORBIS
MALIGNIS CHRONICIS ET ACVTIS.

§. LIW.

Illud esse Therapiae officium, ut circa morborum mede-
lam versetur, qui ignoret scio neminem. Eius itaque
interest, ut statim in obosum vel plane tollat, vel mitiget
tan-

tantum, si radicalis morbi sublatio non sit possibilis. Sed non est eadem omnium morborum malignorum indoles. Alii enim chronici sunt, alii denique acuti. Diversi itaque adhibendi modi diuerso cuique corporis statui accommodati.

§. LV.

Eliminatio putridi e corpore in omnibus morbis malignis primaria erit indicatio. Quoniam cauissa effectuum, qui malignos comitantur morbos, putrefactio fluidi lymphatico-ferosi est: facile patet, putrido e corpore pulso affectus cessare debere, quorum somes omnino erat extiosus.

§. LVI.

Positiae resoluentia in morbis malignis chronicis eiusunque speciei adhiberi, sed vitari in acutis malignis angue peius & cane debent. Namque in morbis malignis chronicis fluida sunt viscida & inspissata. Visciditati humorum omnium optime consilimus resoluentium usu (praeiciente Therapia), inter quae illa, quae positiae resoluunt, pituitam, crassam, tenacem optime dissoluunt. Ergo positiae resoluentia in hoc capite omnibus reliquis praeripiunt palmam. Necessariam autem esse in his resolutionem, probat §. anteced. Excussio enim miasma-
iis inherenteris fluido spillo eiusque correctio fieri haud poterit antequam fluidum sit resolutum aptumque ad per-

E

me-

meandos canales. In morbis vero acutis malignis prospicere Therapeuta praecipue rarefactioni humorum eorumque motui aucto debet. Liberum quippe hic miasma rapide per vasa mouetur, vnde illae lacrymae. Cicurandum igitur miasma liberum atque e corpore deinceps excernendum erit, ne ebullitionem sanguinis tristes sequantur effectus. Optime autem id impetrari poterit vim salis absolutam minuendo vel dilutione vel obvolutione eiusdem. Hinc aqueorum cum acidis iunctorum, terreorum, mucilaginosorum blandeque diaphoreticorum usus erit eximius.

Acidorum usum B. L. hic non aliam ob caussam commendatum iui, quam ut iis obtineatur ebullitionis decrementum. Non enim adeo oblitus Chemiae sum, ut nesciam, acida pariter putrefactionem concitare posse. Resoluunt enim massam humorum saliaque in compage illius latitantia liberant, & in partes oleosas agunt, vnde non poterit non esse clarum, facile tandem hanc actionem subsequi posse putrefactionem. Hinc etiam oportet acida parca manu & non nisi mucilaginosis vel aqueis mixta propinare aegris. Praeterea quum antecedentes paginae iam euictum sistant, in morbis malignis adesse alcali, non nimis a vero aberrabit, qui sibi persuasum it, acidorum interuentu immutari salium speciem; vim itaque eorum cum sal mearium generetur, mirum quantum inminui. Sed de pos-

possibilitate huius metamorphoseos plurimi Medicorum dubitant.

§. LVII.

Balsamica medicamenta in morbis malignis usurpanda erunt, ea tamen lege, ut in malignis acutis blandissima adhibeantur, in malignis chronicis autem paullo fortiora. Illud enim medicamenti genus reformidant morbi acuti maligni, quod potentius resoluit, (per demonst. §. anteced.) Chronicci autem resoluentia poscunt. Quum autem putrefactio humorum in acutis & chronicis quoque malignis adsit, huicque resistere sit necesse: hinc clarum est, balsamica prodesse in utrisque morbis malignis, sua tamen cum cautela ministrata.

§. LVIII.

In omnibus morbis malignis motum febrilem habenda est ratio. Enim vero in morbo maligno acuto manifeste adest febris (per superius demonstrata). In morbo maligno autem, qui chronicus est, motus adsunt febres; igitur patet, antifebrilia inseruire in omni morbo maligno, nullo ad eius differentiam specificam habito respectu.

§. LIX.

Medicum oportet aegris vitae regimen congruum praescribere, iubere fugam omnium, quaecunque morbi

E 2

bi acount vim, & ea potius amplecti, quae energiam eius infringunt. Obtundunt enim diaetae vitia medicamentorum quantumuis optimorum virtutem, eamque obliterant.

§. LX.

Sed tempus est, ut omne finiam opus. Multa quidem superesse non ignoro, quae attentionem nostram eamque summam merentur. Sed nostrum non interest, specialiora tractare; generalioribus potius supersedemus. Sistimus itaque gradum, atque bona L. B. cum vénia translationi singularium facimus finem.

PICA

V.1.
D.1.

24

DISSERTATIO IN AVGVRALIS MEDICA
DE
DIFFERENTIA GRADVALI
MORBORVM MALIGNORVM

QVAM
CONSENSV GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
PRAESIDE

D. ANDRE

SACR. PALAT. CAESAR. COM. P.
ET ASSESSOR. PRIMAR. ORDIN.
ACADEM. ELECTOR. MOG.
ASSESS. ORDINAR. CIV.
CONSULE A.

PRO GRADV
LEGITIME I
DIE XX.
H. L.
RVBLICE I
AVTOR ET R
MARTINVS GOT
CORONA-TRANS
ERFORDIAE

STANNO NONNIA

